

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 9 (1160) 26 ЛЮТАГА 2014 г.

Міжнародны дзень роднай мовы

На мінулым тыдні Беларусь, як ніколі, шырока адзначыла Міжнародны дзень роднай мовы. Самая шырокая геаграфія, самыя розныя мерапрыемствы. У многіх месцах асноўным мерапрыемствам стала правядзенне 7-й Агульнанацыянальнай дыктоўкі па творах Васіля Быкава, чыё 90-годдзе беларусы будуць адзначаць сёлета 19 чэрвеня.

Напярэдадні Сакрагариат ТБМ выступіў з адпаведнай заявай, былі апублікаваны тры магчымыя тэксты дыктовак.

21 лютага адбыўся I этап 7-ай Агульнанацыянальнай дыктоўкі ў офісе ТБМ

у Менску. Прыйшлі людзі рознага веку і ведаў, у тым ліку прадстаўнікі дыпламатычнага корпуса, але справіліся ўсё вельмі добра.

Таксама быў выпушчаны плакат, прысвечаны 1-ай Агульнанацыянальнай дыктоўцы, які можна спампаваць на сайце ТБМ.

У вёсцы Дварэц Дзятлаўскага раёна правялі тыдзень беларускай мовы. З такім жа поспехам у Дварцы могуць правесці і год беларускай мовы, бо тут знаходзіцца

можа самая беларуская школа краіны, газеты "Наша слова" тут выпісваюць больш, чым у многіх вялікіх гарадах, і ўсё дзякуючы актыўнай працы настаўніц Наталлі Ляўкевіч і Вікторыі Воўкавай.

Мерапрыемствы да Дня роднай мовы ішлі на Магілёўшчыне, Гарадзеншчыне, Віцебшчыне, Берасцейшчыне, у дзяспарах, ва ўстановах адукацыі і культуры. Іх праводзілі грамадскія і партыйныя арганізацыі. Пытанне мовы не абьякавае беларусам.

У гэтым нумары "Наша слова" падае частку матэрыялаў, дасланых нашымі карэспандэнтамі і адлюстраваных у СМІ. У наступных нумарах тэма Дня роднай мовы і Агульнанацыянальнай дыктоўкі будзе працягнута.

Наш кар.

На здымках: 7-я Агульнанацыянальная дыктоўка на сядзібе ТБМ.

Вярхоўная Рада Ёкраіны адмяніла закон аб двухмоўі

Вярхоўная Рада Ёкраіны адмяніла закон аб асновах дзяржаўнай моўнай палітыкі ад 3 ліпеня 2012 г. аўтарства рэгіянала Вадзіма Калеснічэнкі. За адпаведны законапраект прагаласавалі 232 народных дэпутаты.

Закон Калеснічэнкі

прадугледжваў магчымасць афіцыйнага двухмоўя ў рэгіёнах, дзе колькасць нацменшасцяў перавышае 10%. Пасля прыняцця гэтага закона ў 2012 годзе ва Ёкраіне пракацілася хваля мітынгаў і акцый пратэсту. Разам з тым пасля ўступлення яго ў сілу 10 жніўня

шэраг абласных і мясцовых саветаў прыняў рашэнні аб прызнанні расійскай мовы рэгіянальнай.

Таксама рэгіянальнымі ў заходніх рэгіёнах былі прызнаны венгерская мова, малдаўская і румынская.

pravda.com.ua.

Запрашаем!

Бесплатныя штотыднёвыя заняткі па беларускай мове, гісторыі, інфарматыцы і іншых прадметах для школьнікаў 7 - 9 класаў у памяшканні Таварыства беларускай мовы (Мінск, вул. Румянцава, 13, ст. метро "Плошча Перамогі").

Арганізацыйны сход - у панядзелак, 3 сакавіка, 17.00.

280 гадоў з дня нараджэння Караля Станіслава Радзівіла

Кароль Станіслаў Радзівіл (мянушка "Пане Каханку"; 27 лютага 1734, Нясвіж - 21 лістапада 1790, Белая) - дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага. Падчашы (1752) і мечнік вялікі Літоўскі (1752-1762), ваявода Віленскі (1762-1764, 1768-1790).

Кароль Станіслаў Радзівіл быў найбольш заможным магнатам Рэчы Паспалітай другой паловы XVIII стагоддзя і адным з найбагацейшых прадстаўнікоў арыстакратыі ў Еўропе. Ягоная латыфундыя ахоплівала 16 гарадоў і 683 вёскі, а вакол асобы князя вілося шмат легендаў. Трымаў Львоўскае староства, Х ардынат на Нясвіжы, VIII ардынат на Алыцы.

З нясвіжскай лініі роду Радзівілаў, сын Міхала Казіміра "Рыбанькі" і Францішкі Ёршулі з Вішнявецкіх.

Навучаўся ў Нясвіжскім езуіцкім калегіюме. У 1742 атрымаў пад сваю каманду кавалерыйскую харугву ў войску Вялікага Княства Літоўскага. 3 жніўня 1757 узнагароджаны ордэнам Белга арла.

Вядомы пад мянушкай "Пане Каханку" паводле свайго ўлюбёнага звароту да ўсіх, не вылучаючы і пагарджанага каралю - "худупахолка", а таксама дзеля адрознення ад канцлера Каралю Станіслава Радзівіла (1669-1719).

Выступаў супраць партыі Чартарыйскіх. На чале сваіх надворных войскаў уступіў у бойку з расейцамі пад Слонімам, але пацярпеў паразу і мусіў ратавацца ў Малдове, пазней выехаў у Вугоршчыну і Саксонію. У часе знаходжання ў Дрэздане да яго прыйшла вестка пра адабранне пасады ваяводы і сэквестраванне маёнткаў. Дзякуючы намаганням расейскага амбасадара Мікалая Рапніна, вярнуўся ў краіну і зрабіўся ў 1767 генеральным маршалкам Радамскай канфедэрацыі. Выказаўшы прысягу на вернасць каралю Станіславу Аўгусту Панятоўскаму, атрымаў назад усе страчаныя ўладанні.

У 1768 выступіў супраціўнікам гарантыйнага трактату, паводле якога Рэч Паспалітая рабілася расейскім пратэктаратам, і зрабіўся генеральным маршалкам Барскай канфедэрацыі. Калі расейскія войскі з баямі ўзялі Нясвіж і Слуцк, мусіў з'ехаць у Прусію. Да 1777 знаходзіўся на эміграцыі ў Вугоршчыне, Турэччыне, Чэхіі, Нямеччыне,

Францыі, Венецыі. У часе Чатырохгадовага Союму быў адным з найвыразнейшых супраціўнікаў рэформаў, каралю і партыі Чартарыйскіх. Сфармаваў полк, які перадаў у склад войскаў ВКЛ.

Трымаў тэатар і аркестр у Нясвіжы. Запарасіў з Нямеччыны кампазітара Яна Давіда Голанда для сталай працы кампазітара ў капэле Радзівілаў. Збудаваў летнюю рэзідэнцыю ў Альбе, аднавіў палац у Слуцку.

Быў у шлюбе з Марыяй Каралінай Любамірскай, потым з Тарэзай Каралінай Жавускай.

Вікіпедыя.

Не маўчы па-беларуску!

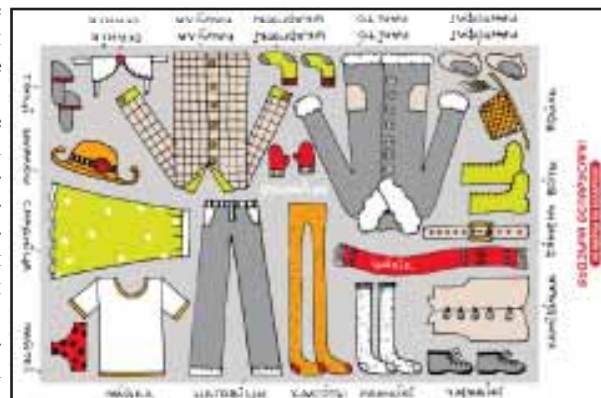
Новы праект "Будзьма беларусамі!" да Дня роднай мовы!

Кампанія "Будзьма!" віншуе ўсіх беларусаў з Міжнародным днём роднай мовы і абвясчае акцыю "Не маўчы па-беларуску!"

Для ўсіх, хто толькі пачынае размаўляць па-беларуску ці толькі на ёй і гаворыць, хто пачынае цікавіцца роднай мовай ці ўсё пра яе ведае і выкарыстоўвае штодня, кампанія стварыла серыю паштовак, якія адназначна дапамогуць у штодзённай камунікацыі па-беларуску. Аўтаркі праекта, маладыя таленавітыя мастачкі Дар'я Мандзік і Яна Войцік, сталі не толькі пераможцамі конкурсу культурніцкіх ідэй ад "Будзьма!" але і пераможцамі конкурсу "Мы-2012", і цяпер разам з кампаніяй заклікаюць: "Не маўчы па-беларуску!"

Апаніся па-беларуску! - першая з новай адукацыйнай серыі паштоўка, якую кампанія сёння прадстаўляе.

Паштоўкі будуць распаўсюджвацца

паз сістэму Fly Cards, а таксама на мерапрыемствах кампаніі ў Менску і рэгіёнах. Шукайце, бярыце, удасканальвайцеся!

Наступная паштовачка хутка будзе таксама і на сайце кампаніі, і на стэндах флай кардс 7 сакавіка.

Не маўчым па-беларуску разам!

ISSN 2073-7033

Міжнародны дзень роднай мовы на Магілёўшчыне

У Магілёве

21 і 22 лютага магілёўцы адзначалі міжнародны дзень роднай мовы. Мерапрыемстваў было зладжана багата: студэнты і магістранты МДУ імя Куляшова Яўген Дудкін, Аляксей Карпенка, Арцём Булатоўскі і Генадзь Вараб'ёў прыняліся за беларусізацыю ўніверсітэцкай сталовай, а магілёўская гарадская арганізацыя ТБМ разам з кампаніяй Cukerki.by правялі "салодкі дзень роднай мовы" - раздавалі гараджанам цукеркі ў абмен на іх любімыя беларускія словы. Прыемна было даведацца, што беларуская мова насамрэч грэе многім магілёўцам сэрца і яны хацелі б мову захаваць і чуць яе часцей. Народ усцешыў не толькі веданнем незвычайных словаў і добрых беларускіх вершаў - вулічныя музыкі нават выканалі "Тры чарапахі".

На наступны дзень, 22 лютага, у абласным доме культуры адбылася агульнаацэбянацыйная дыктоўка - Ганна Уладзіміраўна Бандарэнка прадэклавала ўрывак з твору Максіма Гарэцкага "На імперыялістычнай вайне". Міхась Булавацкі правёў ужо традыцыйнае беларускае пяцібор'е - прысутныя спарнічалі ў веданні матэматыкі, айчыннай гісторыі, роднай мовы, літаратуры і прыродазнаўства. Выступіў пісьменнік Віктар Арцём'ёў, юныя магілёўскія таленты спявалі беларускія песні і чыталі вершы выбітных паэтаў. Мерапрыемства скончылася дыскагэкай і вясёлымі скакамі.

Аляксей Карпенка.

На здымках: Актывісты ТБМ і добраахвотнікі ва ўніверсітэцкай сталовай; "Салодкі дзень роднай мовы"; дыктоўка; Міхась Булавацкі.

У Бабруйску

20 лютага ў Бабруйску пачалі адзначаць Міжнародны дзень роднай мовы з напісання дыктоўкі. Пісалі ўрывак з апавядання Васіля Быкава "На чорных лядах".

Пасля дыктоўкі яе ўдзельнікі хвілінай маўчанні ўшанавалі памяць загінулых ва Украіне.

Як паведаміла карэспандэнтка Свабоды арганізатарка Вольга Піманова, дыктоўка на сядзібе гарадской арганізацыі Аб'яднанай грамадзянскай партыі пісалі два дзясяткі чалавек. Сярод іх была і бабуля палітвязня Яўгена Васьковіча. Вольга Піманова адзначыла, што Тамара Ўладзіміраўна не першы раз піша дыктоўку.

Для дыктоўкі апавяданне "На чорных лядах", паводле арганізатаркі, выбране дзеля таго, што сёлета будзе адзначацца 90 гадоў ад нараджэння Васіля Быкава.

- Гэта тое, чаго нам беларусам сёння не хапае. Героі твору пайшлі на смерць дзеля незалежнасці і вольнасці Беларусі. Яны хацелі быць грамадзянамі вольнай Беларусі і загінулі за гэта, - кажа Вольга Піманова.

Шасцёра ўдзельнікаў дыктоўкі напісалі яе лепш за ўсіх. Яны атрымалі граматы і

падарункі. Пасля ўзнагароджвання адбылася віктарына па творчасці Васіля Быкава.

Удзельнікі дыктоўкі сфатаграфаваліся з нацыянальнымі сцягамі Украіны і

Беларусі.

Радзё Свабоды.

На здымках Вольгі

Пімановай: бабруйцы пішуць дыктоўку; пераможцы дыктоўкі.

"Мова нанова" ў Бабруйску

22 лютага ў Бабруйску адкрыліся курсы "Мова нанова". Заняткі будуць адбывацца па пятніцах а 18.00.

Вядоўцамі сталі філолаг Вольга Рудая і філолаг ды журналіст Алеся Лацінская. Месца для заняткаў - офіс грамадскай арганізацыі "Свая справа" (Кастрычніцкая, 33/1). Заняткі будуць бясплатныя. За аснову праграмы ўзятыя працоўныя курсы "Мова нанова", выкладзеныя на адмысловым сайце movananova.by.

Першы ўрок правялі выкладчыкі менскіх курсаў Алеся Літвіноўская і Глеб Лабазенка. Слухачоў сабралася 20 чалавек. Бабруйскія курсы ўжо займелі суполку ў фэйсбуку і заклікаюць ахвочых далучацца.

Раней магчымасці вучыць беларускую мову па-за школай у Бабруйску не было, хоць гэта самы вялікі райцэнтр

у Беларусі (220 тысяч жыхароў).

Менскія курсы "Мова нанова" адкрыліся ў студзені 2014 года. Ужо прайшло 6 заняткаў, якія збіраюць каля 250

чалавек. Заняткі адбываюцца кожны панядзелак а 19.00 у "Галерэі сучаснага мастацтва Ў" (Незалежнасці, 37 а).

Еўрарадыё.

СХОД ГАРАДСКОЙ АРГАНІЗАЦЫІ ТБМ І АГУЛЬНАНАЦЫЯНАЛЬНАЯ ДЫКТОЎКА Ў ВІЦЕБСКУ

16-га лютага ў Віцебску адбыўся сход гарадской арганізацыі ТБМ. На парадку дня - некалькі важных пытанняў: змены ў складзе гарадской рады, абранне новага старшыні, прыём у шэрагі Таварыства новых сяброў, выбары дэлегатаў на абласную канферэнцыю, якая мае адбыцца 30 сакавіка, і на з'езд ТБМ.

Але напачатку сябры таварыства і прысутныя госці з задавальненнем адгукнуліся на прапанову напісаць Агульнанацыянальную дыктоўку, прымеркаваную да Дня роднай мовы. У гэтым годзе дыктоўка прысвечаная Васілю Быкаву. Больш за трыццаць чалавек прынялі ўдзел у такой пачэснай справе. Пісалі тэкст паводле ўспамінаў Васіля Уладзіміравіча "Доўгая дарога дадому". Напэўна, гэта першая дыктоўка, напісаная сёлета ў Беларусі ў межах агульнанацыянальнай штогадовай акцыі.

З невялікім паведамленнем пра зробленае за апошнія паўгода выступіла старшыня гарадской рады Ірына Лобан. У спрэчках выказваліся розныя прапановы, як палепшыць працу гарадской арганізацыі. У прыватнасці, кіраўнік абласной рады І.А. Навумчык звярнуў увагу, сярод іншага, на неабходнасць больш актыўнай працы з настаўнікамі, вучнямі і студэнтамі. У горадзе сёння няма ніводнага беларускамоўнага класа, ніводнай беларускай групы ў дзіцячым садку. Іосіф Адамавіч таксама узняў пытанне пра падрыхтоўку да святкавання юбілею Васіля Быкава, заклікаў актыўней падпісвацца на газету "Наша слова". Па яго ініцыятыве прысутныя сабралі сродкі, каб аформіць падпіску на "Народную волю" і "Нашу Ніву" для Віцебскай абласной бібліятэкі, паколькі названая ўстанова "не мае сродкаў", каб забяспечыць сваіх чытачоў так запатрабаванымі выданнямі.

У склад гарадской рады абраныя тры новыя сябры.

Спадарыня Ірына Лобан падала заяву з просьбай вызваліць яе ад абавязкаў старшыні гарадской рады ў сувязі з пераездам на новае месца жыхарства. Падстава, безумоўна, паважная. Таму сябры таварыства падзякавалі сп-ні Ірыне за працу і задаволілі яе просьбу. А ўзначаліла гарадскую арганізацыю Ніна Андрэеўна Сулецкая - чалавек, добра вядомы ў інтэлігентскіх колах горада, выдатны знаўца культурнага сегменту Віцебска і вобласці.

У нейкім сэнсе стала прыемнай нечаканасцю, што адразу 14 чалавек напісалі заявы з просьбай прыняць іх у шэрагі ТБМ. Раней на гарадскіх сходах ці канферэнцыях звычайна два-тры чалавекі выказвалі жаданне папоўніць шэрагі арганізацыі, а тут адразу чатырнаццаць. Прычым

некаторыя з ахвотных уступіць у ТБМ з розных прычын не змагі прысутнічаць у гэты дзень на сходзе, таму іх заявы будуць разгледжаны пазней.

Былі абраныя дэлегаты ад гарадской арганізацыі на абласную канферэнцыю і на з'езд ТБМ. Напрыканцы мерапрыемства сябры Таварыства яшчэ доўга абменьваліся думкамі пра стан мовы ў горадзе і ў краіне ўвогуле, пра перспектывы, пра магчымасці павысіць эфектыўнасць працы. Можна без сумненняў канстатаваць, што ў гэты дзень адбылася не фармальна-статутная падзея, а зацікаўленае абмеркаванне надзённых праблем і шляхоў іх вырашэння.

Юрась Бабіч,
намеснік старшыні
Віцебскай абласной
арганізацыі ТБМ.

Жыхары Гошчава змагаюцца за беларускамоўную школу

Жыхары Гошчава Івацэвіцкага раёна адваёваюць у сваёй вёсцы, дзе пражывае 800 чалавек, сярэдняю беларускамоўную школу. Яны правялі

сход, на якім прысутнічалі прадстаўнікі Івацэвіцкага райвыканкама. Чыноўнікі прадэманстравалі на сходзе сваю незацікаўленасць у захаванні менавіта статусу школы, як сярэдняй, кажа актывіст кампаніі "Гавары праўду" Валянцін Лазарэнкаў, да якога вяскоўцы звярнуліся па дапамогу:

- Я не здзіўлены, што сёння-

шні райвыканкам прапановае стаць трактарыстамі, даяркамі, працаўнікамі будоўлі і так далей. Але ж мы жывём у XXI стагоддзі! Тэхніка такая мусіць быць, каб толькі людзі з вышэйшай адукацыяй на ёй маглі працаваць.

Па словах Валянціна Лазарэнкава, цяперашнія чыноўнікі мысляць па-старому: пра матыку, пра плуг, пра даільны апарат і г.д. Такія разважанні чыноўнікаў наконт лёсу іх дзяцей выклікалі абурэнне ў мясцовых жыхароў. Яны вырашылі ратаваць сярэдняю школу самастойна.

Ганна Васілевіч,
Беларускае Радыё
Рацыя.

Нельга, каб знікла беларуская мова, а значыць - нацыя

На Бярозаўшчыне праведзены шэраг мерапрыемстваў з нагоды Міжнароднага Дня роднай мовы. У прыватнасці ў Бярозаўскай раённай дзіцячай бібліятэцы арганізавана выстава-вернісаж пад назвай "Мова чыстых, адвечных славян" і літаратурна-музычная экспазіцыя "Мовы друкаванай чароўнае слова" сумесна з дзіцячай школай мастацтваў.

Тым не менш імпрэза не абыйшлася без роздуму пра цяжкі стан, у якім апынулася родная мова беларусаў:

- За апошнія гады функцыянаванне нацыянальнай мовы зводзіцца да мінімуму. Роднае слова пачало неяк знікаць са школы, з дзяржаўных і грамадскіх устаноў і ўвогуле - з чалавечых зносін. Сёння пытанне пастаўлена так: нельга жыць у асяроддзі беларускага народа і не ведаць ягоную мову, культуру, гісторыю, лепшыя нацыянальныя традыцыі. Нельга дапусціць, каб знікла беларуская мова, культура, а значыць - і нацыя.

Усе прысутныя на імпрэзе, як дарослыя,

так і дзеці пагадзіліся з тым, што вельмі мала увагі ўдзяляецца роднай мове.

Ганна Васілевіч,
Беларускае Радыё Рацыя. Фота аўтара

У Пружанах адзначылі Дзень роднай мовы

Аматары беларускай мовы ў Пружанах адзначылі Міжнародны дзень роднай мовы ў ДOME культуры, дзе быў пастаўлены лялечны спектакль паводле казкі Зінаіды Дудзюк "Дудка-самагудка". Пастаноўка была падрыхтавана дзецьмі, якія наведваюць мясцовыя касцёл.

Кіраўніца Пружанскай суполкі Таварыства беларускай мовы Тарэса Жыгалава нагадала ўдзельнікам свята пра суседнюю Украіну: - Кожны народ імкнецца быць свабодным, вольным і бачыць сваю краіну дэмакратычнай. Сёння мы бачым, што ў суседняй краіне, ва Украіне, ідзе такое змаганне, змаганне за свабоду і дэмакратыю.

Удзельнікам імпрэзы спадабаўся спек-

такль і нагул дзвюхгадзінная атмасфера беларускасці:

- На самой справе гэта было так прыемна, што такі цудоўны тэатр на беларускай мове, было як у казцы.

- Вельмі прыемна было, што мы пачулі сваю родную мову.

- Не ў пашане наша мова ў кіраўніцтва

дзяржавы.

Любоў да беларускай мовы каштавала кіраўніцы суполкі Таварыства беларускай мовы, настаўніцы Тарэсе Жыгалавай датэрміновага выхаду на пенсію, а яе намесніцы Ларысе Жаўнярчук, якая выклала мову ў Пружанскай гімназіі, пераводу ў вясковую школу.

Беларускае Радыё Рацыя.

